

A nemzeti parki területek övezeti besorolása

Interjú Dr. Rácz András helyettes államtitkárral

Az Erdészeti Lapok 2013. évi szeptemberi számában Lomniczi Gergely főtájtól a nemzeti parki övezeti besorolások kapcsán olvashattunk előzetes tájékoztatót, a témában megkezdődött természetvédelmi és erdészeti ágazati egyeztetésekről. A cikkanyag végén ígéretet tettünk egy részletesebb interjú elkészítésére és megjelentetésére, dr. Rácz András, környezetért és természetvédelemért felelős helyettes államtitkárral.

– A nemzeti parkok övezeti besorolása fontos stratégiai keretet ad a természetvédelemnek, komoly batással van az érintett területek kezelésére. Természetvédelmi szempontból miért fontos az övezetek kijelölése, és miért éppen most látta elérkezettnek az időt a természetvédelmi igazgatás az övezetek kijelölésére?

– Valóban, a hangsúly a stratégiai keretek meghatározásán van. A nemzeti parkok övezeti besorolásának általános célja, hogy hosszú távra, stratégiai léptékben, területileg differenciált módon meghatározza a természetvédelmi célokat a nemzeti parkon belül, s

egyúttal övezetenként megtörténjen a természetvédelmi célok megvalósulását elősegítő, illetve azzal összhangban álló természetvédelmi funkció és rendeltetés általános meghatározása. Ezen szakmai elvek szerint végső soron a nemzeti parkok természetvédelmi szempontú funkcionális térbeli egységeit határozzuk meg nagy időtávra. A nemzeti parkok övezeti besorolására vonatkozó előírást a természet védelméről szóló törvény (Tvt.) a hatályba lépése, azaz 1997. január 1-je óta tartalmazza. Még a Tvt. hatályba lépése évének májusában megjelent a nemzeti parkok övezeti besorolását szabályozó végrehajtási rendelet. Az ebben foglalt rendelkezések alkalmazását a jogalkotó a Tvt. egy másik végrehajtási rendeletének hatályba lépéséhez köthette, így végső soron 2001 decemberétől váltak teljessé a jogszabályi feltételek a nemzeti parkok övezeteinek kihirdetéséhez. Ettől az időponttól kezdve a mindenkori kormányok sajnos nem gondoskodtak a Tvt. említett rendelkezésének végrehajtásáról. A Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) vezetésének döntése, hogy a jelenlegi parlamenti ciklusban el kell végezni ezt a feladatot. A VM Környezet- és Természetvédelmi Helyettes Államtitkársága a tíz nemzeti park igazgatóságával közösen elkészített egy természetvédelmi szakmai koncepciót, amelyet dr. Illés Zoltán államtitkár ez év június végén elfogadott.

Vezetői döntés nyomán az előkészítés e korai fázisában, már a szakmai koncepció alapján elvégzett előzetes övezeti kijelölésről elkezdődtek az egyeztetések (jóval bármilyen jogszabály-tervezet előkészítését megelőzően) az állami erdőgazdálkodó cégekkel és az erdészeti igazgatási szervekkel. Az egyeztetések során természetesen ez egyes övezetek kiterjedése változhat, változik.

– Az egyeztetések mostani állása szerint, meglátásuk szerint hogyan hat majd az erdőgazdálkodásra a zónakijelölés?

– A mostani állás szerint – koncepcionális kérdésekben és ennek megfelelően a területi le-

határolással kapcsolatban is folyamatban vannak az egyeztetések – csak általánosságban tudok válaszolni. Az övezeti besorolás, így a természetvédelmi cél, funkció, rendeltetés hosszú távra érvényes általános meghatározása mind a természetvédelmi kezelésért felelős nemzeti park igazgatósága, mind a terület többi szereplője, így az erdőgazdaságok számára is lehetővé teszi, hogy kiszámítható módon tudják tervezni a nemzeti parkban végzett tevékenységük módját, kereteit. Meglátásom szerint a nemzeti parkok területén tevékenységet végzők számára eszközt és lehetőséget egyaránt jelent az övezeti besorolás.

Hozzáteszem, hogy a természetvédelmi szakmai koncepció szerint történt előzetes övezeti besorolásnak az erdőgazdálkodásra gyakorolt várható hatásait mindenképpen szeretnénk megvizsgálni. Az erre vonatkozó megbízás megtörtént, a természetvédelmi szakterület a Budapesti Corvinus Egyetem bevonásával kívánja elkészíteni az elemzéseket. Arra törekszünk, hogy az egyeztetések eredményeként létrejött, véglegesnek szánt övezeti besorolás esetében is elvégezhető legyenek az elemzések.

– Hol látják az erdész szakma szerepét a természeti övezetek kezelésében?

– Úgy vélem, hogy ezt a természetvédelmet és az erdőgazdálkodást szabályozó, jelenleg is hatályos jogszabályi környezet egyértelműen meghatározza, mégpedig

törvényi szinten. A nemzeti parkok természetvédelmi övezetében az erdészszakmának nagy a felelőssége a természetvédelmi célú erdőkezelés megvalósításában, ezért számítok az együttműködésére. Partnerként tekintünk az erdészszakmára.

– A koncepció szerint jelentősen nőne a fokozottan védett státuszú erdőterület nagysága. Vizsgálták, vizsgálják-e az itt várható korlátozások következményeit a foglalkoztatás területén, kiemelt figyelemmel a vidéki, elmaradott régiókra?

– Mint említettem, a természetvédelmi szakmai koncepció szerint történt előzetes övezeti besorolásnak az erdőgazdálkodásra gyakorolt várható hatásait mindenképpen szeretnénk megvizsgálni. Azt gondolom, hogy az eredményekből az erdőgazdálkodáshoz kötődő foglalkoztatással kapcsolatos következtetéseket is le lehet majd vonni. A kérdésre azonban akkor fogok tudni érdemben válaszolni, ha az Országos Erdőállomány Adattárból történő, általunk kezdeményezett adatszolgáltatásnak megfelelő adattartalom a rendelkezésünkre fog állni és ennek alapján el tudjuk végezni a vizsgálatokat, elemzéseket. Hozzáteszem, hogy az eddigi egyeztetések alapján a természetvédelmi szakmai koncepció szerint elvégzett lehatárolásokhoz képest várhatóan kisebb mértékű lesz a természeti övezetek kijelölése kapcsán a fokozottan védett természeti területek növekménye. Amennyiben ezen oknál fogva növekedne a fokozottan védett természeti területek kiterjedése, az egyéb, jelenleg fokozott védelem alatt álló területek felülvizsgálata is megtörténhet.

– Mi a zónakijelölés tervezett menetrendje? Az egyeztetések előrehaladtával hogyan látja, megvalósul a célkitűzés?

– Államtitkárságunk 2013. december 31-ét jelölte meg a jogszabályi kihirdetés határidejeként. Az erdészeti ágazattal folytatott előzetes szakmai egyeztetések előrehaladásának ütemét látva, illetve a jogszabályi kihirdetés járulékos feltételei (pl. a tíz nemzeti park ingatlan-nyilvántartási helyrajzi szám listáinak aktualizálása) ismeretében úgy látom, hogy igen jelentős erőfeszítéseket kell tennünk az eredeti ütemezés szerinti kihirdetés érdekében. Örülök, ha erőfeszítéseinket az erdészszakma is elősegítené, támogatná.

– Ritkán tapasztalható ilyen intenzív egyeztetés a természetvédelem és az erdészszakma között. Más témákban várható-e a jövőben is ilyen?

– Egy kicsit árnálnám az állítást, hogy ritkán tapasztalhatók ilyen intenzív egyeztetések. Például a védetté nyilvánítások, a természetvédelmi kezelési tervek elkészítéskor is már a korai fázisban, a jogszabály-tervezetek előkészítését megelőzően, helyben, területi szinten, a természetvédelmi szakterület kezdeményezésére kerül sor szakmai egyeztetésekre a két ágazat között – ezeket az egyeztetéseket egyébként természetvédelmi jogszabályok írják elő. A két ágazat relációjában tehát nem számítanak ritkának az előkészítés korai fázisában történő egyeztetések. A nemzeti parkok övezeti besorolásával kapcsolatos területi szintű, az állami erdőgazdálkodó cégekkel folytatott egyeztetések „intenzitásához” annyit hozzátennék, hogy ez területenként változó képet mutat. Az eddigi tapasztalataink alapján, ahol a felek partnerként tekintettek egymásra és kompromisszumra készen, kölcsönösen a megoldást keresve ültek le a tárgyalóasztalhoz, az egyeztetés valóban intenzív, sőt hatékony, és több esetben eredményes volt. Nem rejthetem véka alá, hogy több ízben sajnálatos módon ezzel ellentétes tartalmú beszámolókat, jegyzőkönyveket voltak kénytelenek eljuttatni hozzánk a nemzeti park igazgatóságok, miután kompromisszumos javaslataikkal megkeresték az állami erdő-

gazdálkodó cégeket. Bízom benne, hogy a nemzeti parkok övezeti kijelölésével kapcsolatos további egyeztetések során minden esetben valóban helytálló lesz a kérdésben szereplő „intenzív” jelző, s e mellett a „hatékony” és az „eredményes” is.

– *Mik lesznek a jövőben azok a témák, amiben meglátása szerint számítanak az erdőgazdálkodók véleményére?*

– Elsősorban a szakmai szinten előremutató témákban, mint például a folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodási módszerek kialakításában számítunk főként az állami erdőgazdálkodók véleményére. Az általuk kezelt erdőkben folyó egyes előremutató kezdeményezések tapasztalatai hasznosak lehetnek a védett természeti területek esetében.

A további, stratégiai szintű kérdéseket, illetve kezdeményezéseket pedig a mindenkori kormányzati feladatmegosztás fogja megszabni.

– *Új európai uniós költségvetési időszak közeleg. Gondolkoznak-e közös – pl. élőhelyvédelmi, infrastruktúra-fejlesztési – pályázatokban?*

– Ha „infrastruktúra-fejlesztés” alatt a védett természeti területen lévő erdőkben a természetvédelmi célú bemutatást, a természeti és kulturális örökség megismertetését, az ökoturizmust, vagy az erdő köz-

jóléti funkciójának betöltését elősegítő, a védelem céljával összeegyeztethető infrastruktúra-fejlesztését értjük, akkor elképzelhetőnek tartom akár közös pályázatok előkészítését is, amennyiben együttműködési készséget tapasztalunk.

Szándékaink szerint egyébként a nemzeti parkokban az említett célok megvalósulását elősegítő infrastruktúra-fejlesztéseknek elsődlegesen a „Bemutató” – talán szerencsésebb elnevezéssel: „Szolgáltató” – övezet adna helyet.

Itt utalnék arra, hogy az általunk még 2010-ben alapított „Az év ökoturisztikai létesítménye” címet a nemzeti park igazgatóságok létesítményei mellett több ízben nyerte el állami erdőgazdálkodó cég által létesített, fenntartott látogatóközpont (pl. 2012-ben a Katalinpusztai Kirándulóközpont és Erdei Iskola) vagy tanösvény (pl. 2012-ben a Nyírjesi Fűvészkert és Vadaspark). Az említettek szép példák a – részben természetvédelmi célú – bemutatási és az erdőgazdálkodási tevékenység magas szakmai színvonal mellett megvalósuló összhangjára, amely mintaként is szolgálhat a két szakma jövőbeli együttműködéséhez.

Nagy László

Őszi könyvvásár

az Országos Erdészeti Egyesületnél

Pápai Gábor:	
Gyökerek és lombok 2. kötet	1000.-
Gyökerek és lombok 3. kötet	1000.-
Gyökerek és lombok 4. kötet	1000.-
Gyökerek és lombok 5. kötet	1000.-
Gyökerek és lombok 6. kötet	2000.-
Gyökerek és lombok 7. kötet	2000.-
Gyökerek és lombok 8. kötet	5250.-
OEE tagoknak: 2625.-	
Dr. Oroszi Sándor:	
Erdészettörténeti közlemények (Erdészek és tanárösök nyomában)	1575.-
Dr. Kosztka Miklós–Dr. Rác Zózsef:	
Erdészeti útépítés – Erdészeti utak tervezése	2625.-
Dr. Kosztka Miklós:	
Erdészeti útépítés – Erdészeti utak építése	2625.-
Ruzsinszky László:	
Tempus	1200.-

A könyvek megrendelhetők az OEE titkárságán:
titkarsag@oee.hu • 1021 Bp. Budakeszi út 91. • tel.: 06 1 201 6293
A könyvek ára 5 % ÁFÁ-t tartalmaz, de nem tartalmazza a postai/szállítási díjat.

Még kapható!!!